

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred škofijo št. 12.

Gregorianski koral.

(Piše Fr. Kimovec.)

4.

Kako se je razvila sedanja koralna pisava?

a) Črke.

Z (e zgoraj¹⁾) smo omenili, da so glasbeni teoretiki zaznamenjali posamezne tone s črkami abecede. Ta način določevanja intervalov so iznašli stari Grki. Pravzaprav so te črke v glasbi pomenile številke, zakaj stari Grki (pa tudi Rimljani) niso imeli posebnih znamenj za številke, ampak so rabili črke abecede, da so ž njimi zaznamenjali številke.

Tudi Rimljani so dolgo časa rabili v glasbi grške črke, šele pozneje so začeli z lastnimi latinskimi črkami zaznamenjavati tone v glasbi.

Vsega skupaj so imeli izprva petnajst tonov diatonične šscale; najnižji je bil **a**, za njim **b**,²⁾ dalje **c** i. t. d., noter do **p**. — Pozneje so začeli nekateri teoretiki rabiti le sedem začetnih črk od **a** do **g**, ker se razmerje sedmerih nižjih tonov z osmim tonom **h** iznova začne, le v višji legi. Ta osmi ton so imenovali zopet **a**. — Da pa ne bi nastale zmešnjave in bi se ne vrnila nejasnost, so zaznamenjali najnižjo oktavo z velikimi **A, B, C, D, E, F, G**, drugo oktavo z malimi **a, b, c, d, e, f, g**, tretjo z dvojnimi malimi **aa** i. t. d.

Poznejši³⁾ teoretiki so dodali še pod **A** en ton in so ga zaznamenjali z grško črko **Γ** (Gamma) in po tej črki je pozneje vsa škala dobila ime **Gamma**.

¹⁾ Št. 3., str. 17.

²⁾ To ni naš **be** (rotundum, *be molle*, *hes* ali *b*) ampak naš **h** (*be durum*, *be quadratum*).

³⁾ Gotovo več stoletij pred Gvidonom Areškim, čeprav jih Gvidon imenuje *novejše* (moderni) morda kmalu po Boeciju, ki je umrl v prvi polovici 6. stol.

Navzgor so pa tudi pridodejali že pred Gvidonom¹⁾ 4 tone bb ee dd ee, pozneje pa še več.

Dobro moramo pa pomniti, da ti toni A B i. t. d. niso imeli gotove višine kakor dandanes, ampak zaznamenjali so le razmerje posameznih tonov. Zato se je A lahko pel enkrat res kot naš A, vdrugo pa morda kot a, ali katerikoli ton sploh, to je bilo vseeno, le celi in poltoni so morali v napevu ohraniti prejšnje razmerje.

b) Nevme.

Črke so rabili le učenjaki-teoretiki v znanstvenih razpravah in v teoretičnih knjigah za šolo, za pouk petja v glasbenih šolah in zavodih, za prakso so rabili — kakor že omenjeno — le nevme; to pa zaradi lažjega pregleda napevov — saj so napeve znali na pamet.

Obenem so pa tudi nevme — dasi ne zaznamenjajo določnih intervalov — po svojem sestavu in raznih stalnih oblikah natančno določevale napev v prvi vrsti pevovodju, pa tudi pevecem. Saj je znano, da so si mnogi koralni napevi podobni, celo popolnoma enaki, znano je, da je fundamentalnih motivov v koralu primeroma zelo malo. Zato so pevovodje in pevci iz gotove, dobro znane strukture in oblike nevm lahko varno sklepali na gotov fundamentalni napev, ki ga jih je učil teoretični pouk v šoli, ne glede na to, da so napeve sploh znali na pamet.

Tako so bile nevme veliko večja pomoč pevecem pri petju, kot pa bi bile črke. Črke so pač zaznamenjale določeno višino, pa to je bilo le nekaj raztrganega, neokretnega, nevme pa so celi napev takorekoč naslikale pred očmi; ves gladkotekoči ritem je pevec ob enem z očmi jasno gledal, zlasti pozneje, ko so nevme dobile večjo in krepkejšo obliko.²⁾ (Prim. spredaj štev. 4., str. 26.)

Prav zato se nam ni ohranilo s črkami pisanih koralnih spevov skoro nič, le v teoretičnih knjigah je nekoliko zgledov, pa še v teh so zgledi pogosto pisani z nevmami.

c) Nevme in črke.

V devetem stoletju so pa napeve tudi za praktično uporabo razen z nevmami pisali tudi s črkami, bodisi že s črkami samimi, ali v zvezi z nevmami.³⁾

Vendar pa je šele sv. opat Odon⁴⁾ iz Cluguyja pisavo s črkami uredil in jo vpeljal tudi v prakso.⁵⁾ Odon je menda cel antifonarij prepisal poleg nevm tudi s črkami; in ta njegov način so marsikje po samostanih posnemali.

¹⁾ Gvidon Areški je bil rojen krog l. 1000, umrl je l. 1050.

²⁾ Nekaj podobnega si vsakdo lahko sam predoči: Napiši si besede kakega znanega ali neznanega napeva, enkrat zapiši nadnje posamezne tone s črkami, drugo si pa načrtaj črte za moderne note in izpiši napev v notah. Veliko bolj jaseen je na prvi pogled napev, pisan z notami.

³⁾ Zgled je ofeij sv. Turiafa iz 9. stol.

⁴⁾ Umrl l. 942.

⁵⁾ Cfr. Vivell: D. Gregorianische Gesang - str. 9, 42. Dom Pothier: D. Gregorianische Choral str. 50.

Vendar pa se je njegovo delo popolnoma poizgubilo. Ohranil se je pa na ta način pisani slavni kodeks v Montpellieru in nekateri drugi napevi.¹⁾

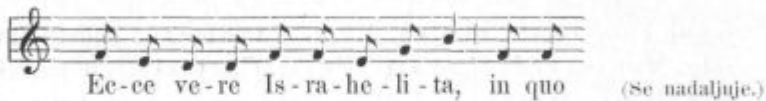
Ta način je bil menda jako pripraven; vsaj veliki glasbenik Gvidon Areški ta način zelo hvali in priporoča.²⁾

d) Črte.

Nova doba v pisavi not se je začela z iznajdbo flamskega meniha Hukbalda,³⁾ ki je napravil po potrebi več črt in mednje pisal besede. Začetkom črt je pa zapisal besede: polton, celi ton. Sledeči zgled je iz njegove knjige „De harmonica institutione“ (Cfr. Vivell str. 43).

	ta,		
Tonus		li-	
Tonus	Ec-	Is - ra-	in quo
Semitonium	ce	he-	
Tonus	ve - re		

moderno se glasi:

Študirajmo in gojimo tudi starejšo cerkveno glasbo!

II.

Od l. 1600. datira v glasbeni zgodovini velik preobrat. Bil je sicer epohalnega pomena za uspešni razvoj in neslutni napredek posvete glasbe, toda cerkveni glasbi je prizadel za več stoletij občutljiv udarec.

Do ravnokar imenovanega preobrata je vladal v glasbi vokalni polifonni slog, in komponiralo se je v prvi vrsti za cerkveno bogoslužje. Od tega časa dalje je imela postati glasba drugačna.

Klic po novih glasbenih oblikah je pridonel iz Florence. V tem mestu se je okoli l. 1580. zbirala v hiši odličnega pospeševaveca umetnosti, vernijskega grofa, Giovanni Bardi-ja družba raznih učenjakov, pisateljev in umetnikov.⁴⁾ Mej drugim so se zelo mnogo razgovarjali tudi o glasbi. Navdušeni za staro grško umetnost sploh in po Platonovih spisih o glasbi še posebno za staro grško deklamatorično-monodično glasbo so jeli ti možje razmišljati, kako bi se dala glasba zopet spraviti nazaj v stari grški tok. Polifonijo 15. in 16. stol. so strogo obsojali, jo nazivali barbarizem ter ji napovedali neizprosno boj. Hoteli so imeti zopet monodično (enoglasno) petje s spremljevanjem kakega inštrumenta oziroma drugih pevskih glasov (homofonijo). Nove pesmi naj bi se tesno oklepale besedila, naj bi skrbno izražale njegovo vsebino in naj bi imele samo akordno spremljevanje.

¹⁾ Cfr. Dom. Pothier D. Gregorianische Choral str. 28, 50.

²⁾ Cfr. Vivell D. Greg. Gesang str. 42.

³⁾ Hukbald je živel 840—930.

⁴⁾ Primeri: Prosniz, Compendium der Musikgeschichte 1600—1750.

Novo strujo v glasbi sta priporočala zlasti Galilei, oče slavnega astronoma (*Dialogo della musica antica e moderna*) in Doni (*De praestantia mus. vet.*) Največjega pomena za novostrujarje pa je bilo to, da so imeli v lastnem krogu tudi praktične glasbenike, skladatelje. Caccini in Peri sta dva izmed njih. Caccini-jeve „*Nuove Musiche*“ (l. 1602.) so bile prvi poizkus na novi podlagi. Sestojte iz teoretičnega in praktičnega dela. V prvem se razlaga novi slog, v drugem imamo zbirko enoglasnih posvetnih madrigalov in monodičnih arij. Raznih glasbenih okraskov je že vse polno v njih. Za spremljevanje pesmi je pridejan občni (generalni) bas.

Novi homofonni glasbeni slog, imenovan „koncertni“ slog je kmalu prešel tudi v cerkveno glasbo. Kot prvega skladatelja cerkvenih koncertov imenuje glasbena zgodovina Viadano.¹⁾ Leta 1602. je izdal „*Centi concerti ecclesiastici*“.

Poglavitna pridobitev novega sloga pa je bila opera. Ob zibelki so ji stali Florenčani: Caccini, Peri, Cavaliere; mojstri novejšje benečanske šole: Monteverdi, Cavalli, Cesti, Carissimi, in novejšje neapolitanske: Scarlatti, Durante, Leo so pospeševali njeno bujno rast. — Zborovo petje v teh prvih operah je bilo že skoro večimoma homofonno, solospevi so se množili, inštrumentov se je uporabljalo vedno več. Glasba je postajala vedno bolj subjektivno nadahnjena, dramatični moment se je pojavljal v vedno večji meri.

Iz Italije (iz Benetk) se je širila opera najprej po večjih nemških mestih: v Hamburgu, Monakovem, Draždanih, Berlinu. In tudi v naši avstrijski prestolnici, na Dunaju je prav zgodaj dobila ugodna in trdna tla. Ne dosti pozneje jo zasledimo na Francoskem, Angleškem in Španskem.

V glasbenem prevratu od 17. stol. dalje igra precejšnjo vlogo tudi nemška protestantska duhovna pesem, ki je zrasla na deblu novega monodičnoharmoničnega sloga; predvsem znamenite pa so večje duhovnoglasbene oblike: cerkvena kantata, pasijon, oratorij in sploh razne skladbe z biblijskim tekstom. Vsa ta glasba se ziblje več ali manj v koncertno-dramatičnem slogu.

Cerkvena glasba s svojim središčem v Rimu se je še celo 17. stoletje krepko upirala novi homofonni, koncertnoteatralni struji. Kot znamenite zastopnike starega cerkvenega a capella sloga imenujemo razum zadnjič omenjenih še oba Bernabeja in Franc Foggia, učitelja Pitonijevega. In še enega moža iz prve polovice 18. stol. ne smemo prezreti, namreč Jan. Jož. Fux-a, ki je bil pod cesarjem Karolom VI. dunajski dvorni kapelnik in k je l. 1725. izdal preimeno teoretično delo, učno knjigo za kontrapunkt in kompozicijo: *Gradus ad Parnassum*. Njegove cerkvene skladbe so večinoma alla Palestrina.

(Dalje sledi.)

¹⁾ Zadnjič smo ga imenovali med velikimi mojstri Palestrinovega sloga. Danes omenjamo da je Viadana eden izmed tistih, ki so komponirali v obeh slogih, v starejšem vokalnem polifonem in novejšem monodičnoharmoničnem (homofonem), pri katerem so se začeli uporabljati tudi inštrumenti.

Kako poučujem koral?

Hipna slika. — Na ogled postavil Fr. Kimovec.

U dopisu: „*Dekanijski shodit*“¹⁾ sem v opombi na pol obljubil, da o priliki popišem, kako poučujem koral, da ni pevcu pri tem preveč dolgčas.

Ne bom razlagal teoretično, kako naj se ravna, ampak predložil vam bom, cenjeni bravci, kar eno tako izkušnjo, kakor smo jo v resnici imeli. Ponovimo na papirju izkušnjo za introitus tretje maše svetega Dne: „*Puer natus est nobis*“.

Začnimo!²⁾

Knjige v roke! Na strani 87. imate nov introit za sv. Dan za desetno mašo. Zdaj pa mir! — No vedve se bosta že pozneje pomenili, sedaj pazita! Najprej preberem počasi besede (z nekoliko bolj ostrim naglasom): Puer natus est nobis et filius datus est nobis: cūjus impērium super hūmerum ejus, et vocābitur nōmen ejus, māgni consilii āngelus. Po slovensko se takole glasi (besedo za besedo): Dete nam je rojeno, in Sin nam je dan, in na njega rami je njegovo poglavarstvo in njegovo ime se imenuje angel velikega sklepa.

Te besede so povzete iz preroka Izaija,³⁾ ki pripoveduje, kako se je izraelskemu ljudstvu, ki je doslej hodilo po temi, prikazala luč⁴⁾ — Luč iz nebes, Odrešenik. In to Dete, ta Puer-Otrok je tista Luč, ki je zasvetila svetu opolnoči v bethlehemskem hlevu. To Dete, Sin božji — je nam rojeno, nam podarjeno — ga nismo zaslužili, kako?! z grehi?!

Pa ta Otrok, čeprav še majhno, slabo Dete, je vendar vsemogočni Bog, zato pravi prerok: na njega rami je njegovo poglavarstvo, oblast, moč, to Dete s svojo navidez slabo ramo vse drži, seveda saj je, ne samo da ima ime angel, to je poslanec velikega sklepa, tistega velikega sklepa, ki ga je sv. Trojica v svojem neskončnem usmiljenju storila, rešiti človeški rod greha in pogubljenja. In to Dete — Bog sam — je poslano, da ta sklep izpolni.

To je vsa naša sreča, vesclje; zato poje psalmist naprej: Cantāte Dōmino cānticum nōvum — pojte Gospodu novo pesem. Da, najlepša pesem se spodobi novorojenemu Detetu, nova, posebna pesem za tako milost! Zakaj? Quia mirabilia fecit — ker je storil čudne reči! Če to ni čudno, da neskončno sveti Bog pride iz nebes, postane človek, samo zato da bi rešil človeka, pa ne človeka dobrega, ampak hudobnega, ki se za to dobroto še ne zmeni ne, Boga še bolj žali — če to niso čudne, neumljive reči, potem ni nič več čudnega. Zato pa glejmo da bomo mi, ki hočemo biti Njegovi, spoznali to milost in mu bomo zanjo hvaležni. Saj je tudi nad nami storil čudovite reči. Pomislite sv. krst, vse milosti skozi

¹⁾ Glej letošnjo 2. štv. „C. GL.“

²⁾ Pred izkušnjo in po izkušnji molimo vsaj po eno „Češčno Marijo“ na čast sv. Ceciliji.

³⁾ Iz. 9. 6.

⁴⁾ Iz. 9. 2.

celo življenje, odpuščanje naših velikih grehov! O kako se mu spodobi nova pesem: ta nova posebna pesem naj bo zanaprej lepo, čednostno življenje, ta bo Jezuščku najbolj všeč; in če bo naše življenje čednostno, potem bomo pač tudi z veselim srcem šli z angeli vesele božičnice novorojenemu Detetu.

Kaj ne, lepe besede, pa tudi napev lep! Le poslušajte, kako je vesel, kako vsaka nota kaže sveto veselje božične sreče. Poslušajte:

Že ta beseda nam vse pove, kar naslika nam dogodek v Bellehemu. Prva nota nizko (se tudi nekoliko zategne) druga visoko gori: ali ni prva nota tista tema na zemlji o polnoči, pa še bolj tema greha, ki tako težko leži na srcih človeških? In druga nota visoko gori, ali ni to svetloba, ki se je razlila z nebeških višav nad bellehemske planjave pa v srca človeška? In kako naglo se je to zgodilo! Vse tema — pa kar naenkrat luč! Glejte napev: samo dva tona — in naenkrat se v zemeljski temi zasveti nebeška luč. Ali ne čutite tega? Poslušajte še enkrat! (Zapojem). Zdaj pa skupaj! Tretja nota se podrži: zdi se kot da bi vstajali pastirci in strme gledali to nenavadno svetlobo; zato glas na tretji noti kar nekako zastane.

Zdaj pa le! (Zapojó). Prvo noto čvrsto poudariti, prav malo potegniti, drugo na lahko, pa ne prehitro, saj ne treska, tretjo zategniti, pa lepo decrescendo, da se kar razdoni po bellehemske planjavah.

Naprej! Čujte, kako se to lepo ziblje:

Pevce, ki je ta napev napravil, je gotovo hotel v pesmi namestiti to, kar je božjemu Detetu v resnici manjkalo — poje kot bi videl dete v zibelki in Ga v lepem, nalahno se zibajočem napevu ziblje. V srednjem veku so res pobožni možje¹⁾ z Jezusom — rekel bi — skupaj živeli, z Njim se vedno duhovno razgovarjali, z Njim delali, z Njim trpeli, z Njim se veselili, sploh so živeli v neki vedni nepretrgani molitvi, vedno v tej zavesti, da je krog in krog njih On, sami pa kot cvetlice, ki jim On priliva, jih pleve, jim daje luč in gorkoto, prijatelji Njegovi, domači Njegovi. Zato ni čuda, če je ta mož o božiču tako združen z božjim Detetom mislil, da Ga ziblje, ni čuda — pravim, če je to izrazil tudi v napevu. Poslušajte! — Poizkusite! — Est je dolg, četrtinka s piko Pa ne preveč drveno! Začne se ta est piano, potem crescendo in nazadnje decrescendo, seveda gre vse to zelo hitro. — Poizkusimo samo to! — Ta besedica est je sicer samaposebi malega pomena, toda kar je s Kristusom v zvezi, posebno to noč, je vse zelo pomepljivo, zato ima ta besedica tako dolgo noto, v moji knjigi (Liber usualis) so tri note skupaj. Se enkrat vse skupaj! — Ne gre. Ni nič tistega ljubeznivega zibanja! Poslušajte! Še enkrat! — Ti, Minca kaj misliš, če bi ti takole zibala Jezuščka, takole: (zapojem okorno) kakor vi požete, kaj meniš, ali bi Jezušček zaspal? Jokal bi, jokal, če bi se moral tako zaletavati z ene strani na drugo! Še enkrat, enakomerno! Tako! Precej dobro! Še! Še! Dobro! Vse od začetka!

¹⁾ Ti so takozvani mistiki.

Antonio Draghi,

čigar „Stabat mater“ prinaša naša priloga, se je porodil v Ferrari, okolu l. 1642. Kje da se je glasbeno izšolal, ni znano. Prišel je pa gotovo še zelo mlad na Dunaj, kjer je cesar Leopold I. (1658—1705) s posebno vnemo gojil glasbo. Dokazano je, da je Draghi že od l. 1661. sem skladal razne glasbotvore za cesarski dvor. L. 1674. je postal kapelnik cesarice Eleonore, in v tej službi je ostal do l. 1681. Istočasno bil je tudi cesarjev nadzornik za gledališko glasbo. L. 1682. je postal dvorni kapelnik cesarjev; 1690. dal mu je cesar kot priznanje za njegovo delovanje v dvorni kapeli za oni čas velik časten dar, svoto 6000 goldinarjev. Šele v 58. letu svoje starosti je umrl skladatelj na Dunaju, 18. januarja 1700. — Zapustil je nad 50 duhovnih skladb, to je maš, motet, himnov, psalmov, oratorijev i. t. d., in okolu 190 oper in drugih gledaliških skladb. — Vse te glasbotvore hrani sedaj e. kr. dvorna knjižnica. — Kot skladatelja moramo Draghi-ja smatrati za jednega izmed najboljših spretnih one dobe, dasi mu prav dostikrat nedostaje globočjega čuta, kar velja prav posebno o njegovih skladbah, ki jih je pisal za razne priložnosti, kot za godovanja, rojstvene dneve in svatbe v cesarski hiši. — Dasi je zelo izvežban polifonik, ne piše rad polifonično, a kedar se tega loti, pokaže, da mu je bila taka pisava, rekel bi, igrača.

Pribočeni „Stabat mater“ spisal je za procesijo na cvetni petek, ki se je vršila v 17. veku v dvorni kapeli. Lehka skladba, jednostavna in prešinjena prave pobožnosti bo marsikateremu zboru na Kranjskem dobro došla.

Dr. Josip Mantuani.

Dopisi.

Iz Kranja, v začetku majnika. — Na velikonočno nedeljo zjutraj sem šel na izprehod iz Kranja proti Predosljam, kjer sem bil tudi pri sv. maši. A že dolgo nisem bil tako malo zbran kakor takrat. In kaj me je tako raztreslo? Zares vnemarno petje, kakoršno je v Predosljih. Tantum ergo je prav starega kopita: melodija poskočna, spremlja se malone kakor kak valček, besede se trgajo z dolgimi pavzami; bas niti ne izgovori vsega besedila, nekateri zlogi popolnoma izostanejo, n. pr. (an)datio, (bene)dictio i. t. d. Saj imamo lepo število krasnih Tantum ergo, zakaj segati po takih? O maši bi najraje molčal. Tiskana ni, kolikor je meni znano, skoro polovica maše sestoji iz solo s spremljanjem, ki je tudi večasih bolj na poskok. Pri „Credo“ se mi je enkrat zdelo, ko je pel ves zbor, da slišim Zajčevro „Zrinjsko-Frankopanko“. Pel se je tudi Zanglov „Hacc dies“ in Hladnikov ofertorij „Terra tremuit“. To je sicer hvalevredno, ker obe skladbi sta jako lepi, a na predavanje se ne pazi popolnoma nič. Dinamike sploh ne poznajo. Besede izgovarjajo tako, da se prav nič ne razumejo, trgajo jih tako, da človek pri najboljši volji ne more teksta skupaj spraviti. Kolikor sem mogel opaziti, so samo tri pevke, dve alt in en sopran in sedem moških. Ni čuda, da poje sopranistinja kolikor moč glasno, da si ohrani ravnotežje z moškimi glasovi. Tako se bo njen glas, ki je sicer lep, popolnoma pokvaril. Ali ga ni škoda? Bas v višini preveč vpije. Orgljanje samo je pa dobro in čudno je, da se organist ne potrudí, da bi se pele boljše skladbe in da bi se dobro predavale. Za ljudstvo ni vse dobro, le vrjemite mi. Iz orgljanja se vidi, da je organist zmožen kaj boljšega napraviti. Neobhodno potrebno pa je, da dobite več pevk. — Če bo odslej kaj boljše, sporočim.

Kranjčan.

Prežganje — meseca aprila. — Gospod urednik! Mi smo se tudi že zbudili; od nas še ni bilo nikdar ničesar slišati, zdaj pa je treba vendar le malo povedati. Glasbeno polje je bilo takaj doslej zelo zanemarjeno po prejšnjem organistu Fr. Fr. Gospodu P. Simiču se je zahvaliti za probnjo, sicer ne bi imeli do danes nikakega napredka. Zdaj vam pa moram povedati, kako smo peli o velikonočnih praznikih. Lahko se reče izvrstno, prišel je bil tudi pomagat g. organist iz Jančega. Ob 10. uri je bila slovesna liturgična maša, pela se je „Missa in honorem B. M. s. Rosarii“ prav izvrstno. Krasni Benedictus s spremljevanjem orgel in violine. Od Ig. Hladnika Ofertorij iz Glasbenika. Introit in Graduale, Sequentia Communio se je samo recitalo. Tantum ergo iz Cecilije. V ponedeljek smo peli Kind Jesu Messe z drugimi recitacijami, a Tantum ergo Hladnikov. Toliko za danes, prihodnjič kaj več, če smem. (Nas bode veselilo. Ured.).

Razne reči.

— Presvetli gospod linski škof dr. Fr. Doppelbauer je dne 15. febr. t. l. sestavil škofojsko komisijo, ki naj bi odslej v vseh cerkvenoglasbenih zadevah — prav v smislu papeževga *Motuproprio* — stala na strani škofojskemu ordinarijatu. Svetovala naj bi mu v dvomljivih stvareh in pa čela nad vestnim izvrševanjem cerkvenih predpisov glede na glasbo po škofiji. V komisijo so stopili nastopni gospodje: Coelestin Baumgartner, opat v Lambachu, predsednik; msgr. dr. Martin Fuchs, profesor bogoslovja, predsednikov namestnik, Ivan Bapt. Burgstaller, vodja kora pri novi stolnici, dr. Avgust Höllrigl, profesor in regens chori v deškem semenišču (Petrimum), Fr. Müller, korar v St. Florianu, P. Peter Schmid, cistereijan v Wilheringu, Martin Einfalt, učitelj glasbe na učiteljskišču, Josip Gruber, učitelj glasbe na učiteljskišču katoliškega šolskega društva v Lincu. Prva naloga te komisije bode, da 1. določi in predloži škofojskemu ordinarijatu one točke, ki se lahko izvajajo v smislu papeževga *Motuproprio* z dne 22. novembra 1903; 2. da naznači, v katerih točkah se bode papeževa okrožnica dala šele kasneje izvrševati in s katerimi sredstvi; 3. bode zaznamovala one točke, ki se ali sploh ne morejo, ali pa na mnogih krajih ne bodo mogle izvajati, da se prilično poprosi v Rimu za izpregled nastalih zaprek. Kot substrat za prva posvetovanja so se izročili komisiji elaborati pastoralnih konferenc iz prvega polletja l. 1904.

— Avtomatični aparat za pisanje not je iznašel Kromar, mestni uradnik na Dunaju. Imenuje se po izumitelju „Kromarograf“. Zlasti je pripraven za to, da zaznanevuje improvizacije na glasoviru ali harmoniju. Izumitelj ga je v svojem stanovanju (VIII., Lenauasse 19, 1. Stock) razpostavil občinstvu na razpolago. Za eno periodo (30—50 taktov) se plača eno krono.

Oglasnik.

Regina coeli za mešani zbor z orglami (ali z orkestrom) zložil Ign. Hladnik, op. 49. Cena autografirani partituri 1 K (instrumentalnim glasom v prepisu 3 K). Skladba je namenjena izurjenim, večjim mešanim zborom, ki imajo visoke soprane in samostalni moški zbor ter jako spretnega organista, potem se tudi lahko premagajo težkoče precej dolge a efektne skladbe. Uvod naznanja v dveh taktih motiv „Alleluja“, celi zbor zapoje „Regina coeli“ l. t. d. Pri „Quia quem“ se vrstno menja trigrasni moški zbor z ženskim dvoglasjem, dokler ne nastopi po „Resurrexit“ zopet celi mešani zbor. „Ora pro nobis Deum“ je zložen v lepem „Andante“, kateri stavek sam obsega 22 taktov; temu sledi ritmično in harmonično mikavno izdelani velikonočni „Alleluja“ v evetoči polifoniji kot „Allegro maestoso“. Konec prinaša zopet znani motiv s figuriranim basom v pedalu, kar dovoljuje g. skladatelj nespretnim organistom da se izpusti in igra po pevskem stavku. S to skladbo nam je g. skladatelj pokazal, da zna narediti tudi kaj večjega.

„Šmarnice“, Marijine pesmi za mešani ozir. ženski zbor, zložil Fr. Kimovec, kaplan na Bledu, so pravkar izšle. Naročajo se pri skladatelju in v Katol. Bukvarni. Cena 1 K. Čisti dobiček je odmenjen za nove orgle v novi bleški cerkvi. Strokovno oceno prinesemo prihodnjic.

Listnica uredništva.

Gg. kolavdatorjem cerkvenih orgel. Naš list je pač v prvi vrsti poklican, da prinaša strokovne ocene orgel, ki se postavijo širom zemlje slovenske. Veselilo nas je vselej, ko smo imeli priliko, natisniti to in ono stvarno kritiko o novih orglah. Zadnji čas pa se je nekaterim kolavdatorjem zljubilo, da so najprej svojo kritiko poslali v politične liste (Slovenec, Primorski list), potem pa še zahtevali, da naj naš list prinese kritiko z istim besedilom. Da se izognemo vsakemu nesporazumljenju, izjavljamo lojalno: 1. Kakor doslej, hočemo tudi v bodoče prinašati objektivne in stvarne ocene novih orgel po Slovenskem. Kritike naj bodo strokovne za strokovni list, vsa subjektivnost naj se iz njih izluščí in izpusti. 2. Ocena naj se pošlje najprej našemu listu, ker odločno izjavljamo, da ne kanimo nikdar v Cerkevni Glasbenik ponatiskovati izrezkov iz političnih časnikov. To je pač najmanj, kar naši čitatelji smejo od nas zahtevati.

Današnjemu listu je pridejana 5. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista **dr. Andrej Karlin**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadruga tiskarna v Ljubljani.